

Brusel 3. května 2019
(OR. en)

8763/19

JEUN 64
EDUC 221
SOC 330
EMPL 245

POZNÁMKA

Odesílatel: Generální sekretariát Rady
Příjemce: Výbor stálých zástupců / Rada

Č. předchozího dokumentu: 8308/19 + COR1

Předmět: Mladí lidé coby hybná síla demokracie v EU
– politická rozprava

Po konzultacích Pracovní skupiny pro mládež vypracovalo předsednictví připojený diskusní dokument, který předkládá jako základ pro politickou rozpravu ministrů pro mládež na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport ve dnech 22.–23. května 2019.

**Zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport (Brusel 22. května 2019) – politická
rozprava věnovaná mládeži**

**Mladí lidé coby hybná síla demokracie v Evropské unii
– diskusní dokument předsednictví –**

1. Mladí lidé a demokracie

Demokracie je jednou ze základních zásad, na nichž byla založena EU a na jejichž základě fungují její orgány. Její konsolidace a podpora jsou klíčové k zajištění dobrých životních podmínek občanů EU.

Pokud jde o mladé a lidi a demokracii, řídí se vztah EU s mladými lidmi především článkem 165 Smlouvy o fungování EU, který uvádí, že „činnost Unie je zaměřena na (...) podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy“. Nedávno přijatá strategie EU pro mládež na období let 2019–2027 v souladu s těmito ustanoveními usiluje o podporu účasti mládeže na demokratickém životě a zmiňuje se také o „způsobu fungování našich demokracií“, „sociálně-ekonomickém a demokratickém vyloučení“ a „demokratickém deficitu v procesech EU“¹. Všechny tyto otázky by se měly řešit vybudováním mostů směrem k mládeži ve snaze posílit její důvěru v demokracii jakožto systém vlády, který je pro mladé lidi přínosem a snaží se je zapojit.

I když v absolutním vyjádření je volební účast mladých lidí stále poměrně nízká, zdá se, že stoupá, a ačkoli s velkým napětím čekáme na potvrzení tohoto trendu v nadcházejících volbách do Evropského parlamentu, je stejně důležité zabývat se i obdobím po nich. Mladé lidi jistě zajímá, co bude po volbách, vzhledem k tomu, že jsou stále ochotnější k většímu zapojení do činnosti organizací mládeže, nevládních organizací a dokonce i politických stran, ačkoli počty členů jsou stále dosti nízké. Kromě toho stále více mladých lidí láká dobrovolnická činnost, zejména se zaměřením na místní komunitu.

¹ Strategie Evropské unie pro mládež, Úř. věst. C 456, 18.12.2018.

Z těchto faktorů je zřejmé, že dnešní mladá generace není apatická. Pokud však jde o názory mladých lidí na oblasti činnosti, které by například EU měla upřednostňovat, demokratická účast zaostává za vzděláváním a dovednostmi, ochranou životního prostředí a bojem proti změně klimatu, zaměstnaností, migrací a uprchlickou problematikou². To však nutně neznamená, že se mladí lidé o demokracii nezajímají. Právě naopak: osm z deseti mladých Evropanů se domnívá, že by se měly podporovat vzdělávací programy, které podporují kritické myšlení a lepší vzdělávání ohledně práv a povinností občanů EU a fungování EU a jejích orgánů – což jsou všechno klíčové prvky k zajištění hladkého fungování moderní demokracie³.

Vzhledem k výše uvedenému je zapotřebí konstatovat, že demokracie představuje pro mladé lidi hodnotu, je však nutné vyvinout větší úsilí o to, aby tuto hodnotu nejen pocítovali, ale aby si ji především také více uvědomovali. Musíme kromě toho zajistit, aby se mladí lidé cítili být součástí demokratického života v EU a členských státech a byli schopni se na něm aktivně podílet. K tomu je však potřeba zvážit několik aspektů.

2. Jak mladé lidi motivovat k další účasti na demokratickém životě EU

a) Přitažlivost alternativní politické argumentace

Podpora argumentace zaměřené na demokracii, základní lidská práva a mezikulturní dialog může v ovzduší materiální nejistoty a obtíží (vysoká a trvalá nezaměstnanost, chudoba pracujících, nízká pravděpodobnost sociální mobility atd.) slábnout, zejména pokud demokratickým vládám trvá nalezení odpovědí na tyto výzvy příliš dlouho. Nebylo by proto nijak překvapivé, kdyby občané, bez ohledu na věk, naslouchali těm, kteří tvrdí, že znají snadné řešení současných sociálních a hospodářských problémů.

Díky nové konektivě a informačním tokům, které umožňují šíření dezinformací, je nyní snazší frustraci lidí využít. Proto je zásadní věnovat větší pozornost tomu, jak se možné politiky formulují, sdělují a provádějí.

² Bleskový průzkum Eurobarometr 455 zaměřený na evropskou mládež (2017). Průzkum provedla síť TNS Political & Social na žádost Evropské komise, Generálního ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu.

³ Viz pozn. pod čarou 2.

b) Nové a měnící se formy moci a zapojení mládeže

I přes výše uvedená nedávná zlepšení stále přetrvává dojem, že je zde mladá generace, u níž se tradiční formy účasti v rozhodovacím procesu (hlasování, politické strany, organizace mládeže, účast na veřejných debatách atd.) setkávají s určitým nezájmem. Hlasování v pravidelných intervalech již pro mladé lidi nemusí být dostatečným způsobem, jak se zapojit do rozhodovacího procesu, a hodnoty, které definují tradiční mocenskou strukturu, nejsou nutně atraktivní ve srovnání s vhodnějšími alternativami⁴:

tyto nové formy moci a zapojení jistě vyvolávají otázky ohledně reprezentativnosti rozhodovacího a řídicího systému.

⁴ Alex Farrow: Youth Participation: Closer to the Edge of Participation and Activism. SALTO Think Tank on Youth Participation, Tallin, 2018, dostupné zde.

c) Používání a vliv technologií

Nové technologie rovněž umožňují překonat odstup mezi občany a vládními institucemi a umožnit rychlou komunikaci a vyjadřování názorů. Mladé generaci nečiní problémy používat sociální média, což je výhoda, kterou je třeba vzít v úvahu.

Je však také nutné klást větší důraz na:

- digitální propast mezi mladými lidmi a nutnost ji překlenout;
- uzavření komunikační smyčky – mladí lidé jsou konzultováni, vyjadřují své názory a podílejí se na rozhodování, ale výsledky jim je nutné sdělovat a rozhodnutí je nutné obhajovat způsobem, který je pro ně srozumitelný;
- digitální účast, která nemá mechanismy, jež mají k dispozici tradičnější formy účasti za účelem zajištění kvality a dosahu.

3. Otázky pro politickou rozpravu ministrů

Ministři se vyzývají, aby se při politické rozpravě, která se má konat na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport dne 22. května, zabývali otázkami uvedenými v tomto dokumentu. Mohou přitom odpovědět na tyto otázky:

1. **Co mohou členské státy a orgány EU učinit v reakci na výzvy zdůrazněné v tomto dokumentu s cílem podpořit závazek mladých lidí prosazovat demokratické zásady?**
2. **Jaká opatření by byla s ohledem na silné stránky, zájmy a profil dnešní mladé generace nejúčinnější v zájmu zvyšování její účasti na demokratickém životě EU a jejích členských států?**